

FETHİYE TİCARET VE SANAYİ ODASI
FETHİYE CHAMBER OF COMMERCE & INDUSTRY

FETHİYE TİCARET VE SANAYİ ODASI

UKRAYNA ÜLKE RAPORU

ULUSLARARASI İLİŞKİLER

2017

İÇİNDEKİLER

UKRAYNA ÜLKE KİMLİĞİ	3
1.0 GENEL BİLGİLER	2
1.1 COĞRAFİ BİLGİLER	
1.2 NÜFUS VE İŞGÜCÜ YAPISI	
1.3 SİYASİ VE İDARİ YAPI	
1.4 RESMİ TATİLLER	3
2.0 EKONOMİK DURUM	4
2.1 SEKTÖRLER	5
2.1.1 TARIM VE HAYVANCILIK SEKTÖRÜ	
2.1.2 SANAYİ SEKTÖRÜ	
2.1.3 MADENCİLİK SEKTÖRÜ	
2.1.4 TURİZM SEKTÖRÜ	
3.0 DIŞ TİCARET	
3.1 BAŞLICA ÜLKELER İLE DIŞ TİCARET	
3.1.1 BAŞLICA ÜLKELER İTİBARIYLA İTHALAT	
3.1.2 BALICA ÜLKELER İTİBARIYLA İHRACAT	

UKRAYNA ÜLKE KİMLİĞİ

Ülke adı: Ukrayna

Başkent: Kiev

Yönetim biçimi: Cumhuriyet

Cumhurbaşkanı: Petro Poroşenko

Başbakan: Vladimir Groysman

Nüfus: 44.6 (2016)

Nüfus dağılımı: Kadın %53.7 / Erkek %46.3

Nüfus artışı: % -0.44

Yüzölçümü: 603.628 km²

Başlıca şehirler: Kiev (3,6 milyon), Donetsk (2 milyon), Dnipropetrovsk (1,8 milyon), Kharkiv (1,7 milyon), Odessa (1,5 milyon), Lviv (1,5 milyon)

Din: Hristiyanlık

Dil: Ukraynaca (resmi dil), Rusça, Kırım tatarca

Telefon kodu: +38

Para birimi: Grivna

Döviz kuru: 1 USD dolar = 26.04 UAH (07/2017)

1.0 GENEL BİLGİLER

1.1 Coğrafi Bilgiler

Ukrayna 1991 yılında Sovyetler Birliği'nin dağılmasının ardından bağımsız bir ülke konumuna gelmiştir. Ukrayna eski Sovyetler Birliği'ni oluşturan on beş cumhuriyet içinde Rusya Federasyonu ve Kazakistan'ın ardından yüzölçümü 603.628 km kare ile en büyük üçüncü ülkedir. Ukrayna'nın kuzeyinde Beyaz Rusya, doğu ve kuzeydoğusunda Rusya Federasyonu, kuzeybatısında Polonya, batısında Slovak Cumhuriyeti ve güneybatısında Macaristan, Romanya ve Moldova ile sınır komşusudur. Güneyinde Karadeniz ve Azak Denizi bulunmaktadır. Ukrayna'nın %70'i alçak, %25'i yüksek ve %5'i dağlık arazidir. Ukrayna topraklarının %55'i ekilebilir arazidir. Ülkede uzunluğu 100 km. den fazla 100 den fazla akarsu vardır. Bunların en büyükleri, Dinyeper, Dinyester, Güney Bug, SiverskiDonets ve Tisa'dır. Bu nehirlerin hemen hepsi Karadeniz ve Azak Denizi'ne dökülür. Dinyeper gibi gemilerin yüzebileceği büyük nehirler ulaşım açısından çok önemlidir. Dinyeper nehrinin uzunluğu, 981 km.'si Ukrayna içinde olmak üzere toplam 2.300 km. dir. Ukrayna'da irili ufaklı 3.000 den fazla tabii göl mevcuttur. Bunlar genellikle Polissia, Kırım ve Karadeniz kıyılarına yakın bölgelerde bulunmaktadır. Ayrıca 22.000 civarında da suni gölet bulunmaktadır. (Kaynak: T.C Ekonomi Bakanlığı)

1.2 Nüfus ve İşgücü Yapısı

Toplam nüfusu 44.6 milyondur. Nüfusun %73'ü Ukraynalı, %22'si Rus, %5'i ise Beyaz Rus, Yahudi, Kırım Tatarları (toplam nüfusun %0,5'i veya 250,000 kişi), Kazan Tatarı, Moldovalı, Polonyalı, Macar, Romen, Rum, Alman, Bulgar ve Ermeni'dir.

Ukrayna'da çalışabilecek nüfus yoğunluğu 2015 yılında % 69,8'dir. (Kaynak: TUIK)

Tablo 1: Ukrayna'nın Yıllara göre İşsizlik Sayıları ve Oranları

YILLAR	İşsizlik Sayıları (Bin)	İşsizlik Oranlar(%)
2014	62,03	17,60
2015	69,83	19,10
2016	79,18	18,35

Kaynak : IMF

1.3 Siyasi ve İdari Yapı

Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonra bağımsızlığını ilan eden Ukrayna'nın yönetim biçimi başkanlık tipi cumhuriyettir. Ülkede, beş yılda bir halkoylarıyla devlet başkanı seçilmektedir. Mevcut anayasa, 28 Haziran 1996 tarihinde Ukrayna Yüce Meclisi tarafından onaylanmıştır. Bu anayasaya göre, Ukrayna Devlet Başkanı'nın yetkilerinin bir kısmı başbakan ve parlamentoya verilmiştir. Bu gelişmelerle Ukrayna Cumhuriyeti Parlamenter-Başkanlık yönetim sistemine geçmiştir. Devletin başı olan Devlet Başkanı daha çok temsil görevinde bulunmaktadır. (Kaynak: Avrasya Uygulama ve Araştırma Merkezi, Avrasya Ülkeleri, Ukrayna Ülke Raporu) Devlet başkanı 5 yıl boyunca görevde kalmakta, seçimden başarı ile çıkarsa ikinci dönemde başkanlığa devam edebilmektedir. Ukrayna'da yasa yapma gücünü elinde bulunduran organ 450 milletvekilinden oluşan 'Verhoyniy Rada' adlı meclistir. Seçimler 4 yılda bir yapılırken parlamento ülkenin bütçesini planlar, ülke yönetim programları için kararlar alır. Ukrayna 24 bölgeye ayrılmıştır. Kiev ve Sivastopol ise buldukları konum itibarıyla ülkenin en gelişmiş şehirleri olarak gösterilmektedir. Kırım ise özerk bir bölgedir.

1.4 Resmi Tatiller

Tablo:2 Ukrayna'da Resmi Tatiller

1-2 Ocak	Yeni Yıl Tatili
7 Ocak	Noel (Ortodoks Kilisesi Takvimine göre)
8 Mart	Dünya Kadınlar Günü
17-19 Nisan	Paskalya (Ortodoks Kilisesi Takvimine göre)
1-2 Mayıs	İşçi Bayramı
9 Mayıs	Zafer Günü
24-25 Mayıs	Holy Trinity (Ortodoks Kilisesi Takvimine göre)

28 Haziran	Kuruluş Günü
24 Ağustos	Ukrayna Bağımsızlık Günü
31 Aralık	Yeni Yıl Arifesi

Kaynak: T.C Ekonomi Bakanlığı

2.0 EKONOMİK DURUM

Ukrayna EIU verilerine göre GSYİH, 2016 yılında 1,3 oranında büyüyerek, 86,9 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.2015 yılında ise GSYİH'da %9.9, 2014 yılında da % 6.6 oranında bir daralma yaşanmıştır.Ukrayna diğer eski Sovyet Bloğu ülkelerinde olduğu gibi ağır sanayiye dayalı ve teknolojik bakımdan yetersiz bir ekonomik miras

devralmıştır. Ülke ekonomisinin yeniden yapılandırılmasında ve reformlarda gecikmeler olmuştur. Sektörlerde çeşitlenme aşamalı olarak gerçekleşmiş, Rusya ve Asya pazarlarındaki güçlü talebe bağlı olarak metaller ve kimyasallar sektörlerinde oluşan üretim artışları sayesinde ekonomide düzelmeye 2000'li yıllarla beraber başlamıştır. Özelleştirme ve yabancı sermaye diğer eski komünist ülkelere göre yavaş gelişmiştir. Ülke ekonomisinin %3'lük bölümünü oluşturan Kırım'ın Rusya'ya katılması sonrasında Ukrayna özellikle 2014 yılının ikinci yarısından itibaren ciddi ekonomik sorunlar yaşamaktadır.

2014 yılında GSYİH'da %6,6, 2015 yılında da % 9,9 oranında bir daralma yaşanmıştır. EIU verilerine göre GSYİH, 2016 yılında 1,3 oranında büyüyerek, 86,9 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 3: GSYİH'nın Sektörlere Göre Dağılımı (%)

SEKTÖRLER	2016
Tarım	3.0 %
Sanayi	3.5 %
Hizmetler	1.3 %

Kaynak: EIU (TheEconomicIntelligentUnits)

2.1 SEKTÖRLER

2.1.1 Tarım ve Hayvancılık Sektörü

Ukrayna, verimli topraklara ve uygun iklim koşullarına sahip, tarım alanında dünyada en yüksek üretim potansiyeline sahip ülkelerden biridir. Ülke topraklarının yaklaşık % 55'i (33 milyon hektar) ekilebilir tarım arazisidir. Eski SSCB döneminde; tahıl üretiminin %24'ünü, şeker pancarı üretiminin %58'ini ve et ve süt üretiminin %25'ini tek başına karşılayan Ukrayna'nın şu andaki önemli tarım ürünleri tahıl, patates, şeker pancarı, ayçiçeği, soya fasulyesidir. Aynı zamanda başta ayçiçeği olmak üzere bitkisel yağlarda da eskiden olduğu gibi BDT ülkeleri içerisinde en büyük üretici konumundadır.

2.1.2 Sanayi Sektörü

Doğal kaynaklarının zengin oluşu ve Sovyet dönemindeki planlama Ukrayna'yı sanayi sektöründe, her ne kadar eski ve enerji yoğun teknolojiye sahip olsa da, belirli bir gelişmişlik düzeyine getirmiştir. Ülkenin gelişmiş demir ve çelik sanayi eski SSCB'nın dökme demir üretiminin %50'sini, çelik üretiminin %40'ını ve çelik boru üretiminin %25'ini karşılamaktaydı. Yine mineral gübre üretiminin %21'ini karşılayan, bunun yanında özellikle lastik, plastik ve gübre üretiminde deneyimli bir kimya sanayi tecrübesine sahipti. Sovyetler Birliği döneminde Ukrayna'da, ağır sanayi ve savunma sanayi ön planda yer almış, ancak bağımsızlıkla birlikte merkezi otorite dağılmış ve piyasa mekanizmasının geliştirilmesinde güçlüklerle karşılaşmıştır. 1993'ten itibaren Ukrayna

sanayisi yapısal değişiklikler yaşamıştır. Temel sanayi olarak adlandırılan enerji sektörü ve çelik sanayi üretiminin genel sanayi üretimi içindeki payı artarken, imalat sanayi olarak adlandırılan makina yapımı ve hafif sanayi üretiminin payı azalmıştır. Ukrayna sanayisi içindeki diğer önemli sektörler makina imalatı, gıda, demir-çelik, metalurji, kimyasallar, uçak ve gemi inşa sanayisidir. Makina üretimi ve kimyasallar alanlarındaki en büyük sorun, eski teknolojilerin kullanılıyor olması ve ithal edilen mallarla rekabet edilememesidir. Bu nedenle üretim istenen seviyeye ulaşamamaktadır. Fakat özelleştirme süreciyle birlikte bu alanlarda bir canlanma gözlenmektedir. İmalat sanayi içinde en hızlı büyüyen alt grup makina imalatı olmuştur. Makina imalatını kağıt ve selüloz sanayi ile ağaç ve ağaç işleme sanayi izlemiştir.

Ukrayna sanayisi enerjiye oldukça bağımlıdır. Ancak, enerji girdilerinin fiyatları gelişmiş ülkelere göre nispeten daha ucuzdur.

2.1.3 Madencilik Sektörü

Ukrayna, çok zengin yeraltı ve yerüstü kaynaklarına sahiptir. Eski SSCB'nin alan olarak %2,7'sini kaplıyor olmasına rağmen mineral kaynaklar açısından eski SSCB'nin toplam mineral rezervlerinin %20'sini, dünyanın ise %5'ini elinde bulunmaktadır. Bu kaynaklar arasında 47 milyar ton ile kömür ilk sırayı alırken, 28 milyar ton ile demir cevheri, 1.5 milyar ton ile kireç ve kireçtaşı diğer önemli kaynaklar arasındadır. Bunların dışında titanyum, civa, sulfat ve potasyum tuzları, sülfür, granit, toromin ve kaolin gibi madenler ve toprak elementleri de önemli boyutlardadır. Ukrayna dünyanın 5. büyük demir cevheri üreticisidir ve 2. büyük magnezyum rezervlerine sahiptir. Ancak ülkenin en önemli maden kaynağı Sovyetler Birliği'nin kömür rezervlerinin %60'ını sağlayan Donbass kömür yatağıdır. Şu anda da bu yataklar Ukrayna endüstri üretiminin %12'sini oluştursa da kömür madenciliği uzun bir süredir düşüştür. Üretim 1976 yılındaki en üst seviyesine (218,2 milyon ton) ulaştıktan sonra sürekli olarak düşüş göstermiştir. Rezervlerin 45 milyar ton civarında olduğu tahmin edilmektedir. Ancak kömür damarları çok derinde olup, kömür çıkartmak için gerekli olan kaynaklar yeterli seviyede değildir.

2.1.4 Turizm Sektörü

Ukrayna'nın doğal ormanlar, mineral sular, tedavi çamuru, akarsular, göller ve deniz kıyısının bulunduğu bütün bölgeleri, turizm için değişik imkanlar sunmaktadır. Zaporozhye, Donetsk, Nikolayev, Odesa, Herson ve Kırım Özerk Cumhuriyeti'nin denize yakın alanlarından oluşan güney bölgesi; Poltava Bölgesini kapsayan kırsal bölge turizm imkanları bakımından en zengin bölgelerdir. Söz konusu

bölgeler turizm, dinlenme tesisleri ve sağlık hizmetleri alanlarında yatırım yapmak isteyenler için dikkatle incelenmesi gereken bölgelerdir. 2003 yılı itibariyle ülkenin doğusunda kimi "sanatoryum" olarak adlandırılan ve sağlık

turizmine yönelik olarak çalışan tesisler faaliyete geçmiştir. Ukrayna'nın Polonya ile birlikte Euro 2012 futbol şampiyonasına ev sahipliği yapacak olması ülkenin turizm altyapısının geliştirilmesine yönelik yatırım faaliyetlerinde artış yaratacaktır. Maçlara ev sahipliği yapmak üzere seçilen Kiev, Lviv, Dnipropetrovsk ve Donetsk kentleri ile yedek kent olarak belirlenen Odessa'da ilave otel inşaatları gerçekleştirilecek olması Türk işadamları için yeni iş fırsatları anlamına gelmektedir.

3.0 DIŞ TİCARET

Ukrayna Devlet İstatistik Kurumu (Gosstat)'nun açıkladığı verilerine göre, Ukrayna 2016'yı 2 milyar 886 milyon dolar dış ticaret açığı ile kapattı. Aynı dönemde ihracatta düşüş, ithalatta ise artış kaydedildi. Gosstat verilerine göre, 2016 yılında Ukrayna'nın ihracat %4,6 (1,7 milyar dolar) düşerek 36 milyar 363 milyon dolara düşerken, ithalat % 4 artarak (1,732 milyar dolar) 39 milyar 249 milyon dolara ulaştı. 2015 yılı rakamlarına göre ise Ukrayna'nın toplam ihracatı 37,2 milyar dolar, ithalatı ise 36,4 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

Tablo: 4 Ülke'nin Dış Ticaret Göstergeleri

Yıllar	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
İhracat	39,7	51,4	68,4	68,7	63,3	53,9	37,2	36,7
İthalat	45,4	60,7	82,6	84,6	76,9	54,3	36,4	38,2
Hacim	86,1	112,1	151	153,3	140,2	108,2	73,6	-1,5
Denge	- 5,7	- 9,3	-14,2	-15,9	-13,6	-0,4	0,8	74,9

Kaynak: TradeMap

3.1 BAŞLICA ÜLKELER İLE DIŞ TİCARET

3.1.1 Başlıca Ülkeler İtibarıyla İthalat (milyon dolar)

Tablo: 5 Ukrayna' nın Başlıca Ülkeler İtibarıyla İthalatı

ÜLKELER	2013	2014	2015
RUSYA	23.243.994	12.678.683	7.492.718
ALMANYA	6.772.748	5.360.106	3.975.590
ÇİN	7.903.219	5.408.879	3.770.968
BELARUS	3.605.256	3.971.111	2.449.146
POLONYA	4.074.125	3.067.345	2.324.047
MACARİSTAN	1.400.578	1.463.888	1.608.536
AMERİKA	2.770.420	1.931.904	1.483.940
İTALYA	2.087.345	1.509.461	976,759
FRANSA	1.730.584	1.267.296	893,119
TÜRKİYE	1.852.897	1.298.157	851,742
NORVEÇ	361,962	587,734	741,686
İNGİLTERE	1.132.448	691,736	570,128
LİTVANYA	966,671	1.032.182	552,614
ÇEK CUMHURİYETİ	999,402	687,703	479,719
İSVİÇRE	905,135	523,559	458,146
HOLLANDA	1.062.282	763,642	452,594
HİNDİSTAN	838,568	656,376	443,660
İSPANYA	863,356	607,326	440,720
JAPONYA	984,972	612,557	382,246
KAZAKİSTAN	683,564	375,795	377,578

Kaynak: Trademap

3.1.2 Başlıca Ülkeler İtibarıyla İhracat (milyon dolar)

Tablo:6 Ukrayna'nın Başlıca Ülkeler İtibarıyla İhracatı

ÜLKELER	2013	2014	2015
RUSYA	15.077.259	9.799.144	4.827.718
TÜRKİYE	3.805.541	3.561.436	2.771.757
ÇİN	2.726.653	2.674.118	2.399.079
MISIR	2.720.561	2.862.068	2.079.784
İTALYA	2.360.085	2.470.973	1.983.486
POLONYA	2.547.824	2.645.031	1.977.329
HİNDİSTAN	1.974.622	1.817.438	1.444.087
ALMANYA	1.603.740	1.590.570	1.328.665
İSPANYA	987,678	1.166.565	1.043.601
MACARİSTAN	1.556.952	1.510.170	909,721
HOLLANDA	1.041.337	1.106.112	905,655
BELARUS	1.983.697	1.617.139	870,696
SUUDİ ARABİSTAN	782,117	1.031.360	761,562
KAZAKİSTAN	2.120.101	1.073.154	712,740
İSRAİL	701,807	593,062	597,065
ROMANYA	558,237	584,514	569,947
ÇEK CUMHURİYETİ	823,749	772,580	540,951
İRAN	793,925	703,423	533,570
MOLDOVA	903,260	743,813	524,294
FRANSA	693,505	534,682	498,334

Kaynak: Trademap

3.2 UKRAYNA'NIN DIŞ TİCARET POLİTİKASI

WTO ve EU (Avrupa Birliği) standartlarına uymaya çalışan ve uluslararası ekonomik ve ticarî kuruluşlara dâhil olma yolunda gayret gösteren Ukrayna'da, devletçi ve reform karşıtı Parlamento ile hükümet arasındaki sorunlar nedeniyle dış ticaret rejiminde istenilen serbestliğe ulaşamamıştır. Sık yapılan mevzuat değişiklikleri, bazı lisans zorlukları, ürün kotaları, gümrük vergilerinin yüksekliği ve ithalatta alınan %20 KDV, bu ülkede kâr marjları son derece yüksek olmasına rağmen, yabancı firmaların Ukrayna'ya yönelik ticaretini olumsuz etkilemektedir.

Ukrayna'nın dış ticaretinde, eski SSCB ülkeleriyle olan ticaretin payı büyüktür. Ukrayna'nın enerji konusunda dışa bağımlı olması nedeniyle, ithalatının büyük bir kısmını ham petrol ile Rusya Federasyonu ve Türkmenistan'dan ithal edilen doğalgaz oluşturmaktadır. Rusya

Federasyonu, Ukrayna'nın en önemli ticaret ortağıdır. 2003 yılında ithalatının %35'ini bu ülkeden, ihracatının % 19'unu bu ülkeye yapmıştır. Kırgızistan ve Tacikistan hariç, Ukrayna ile eski SSCB ülkeleri ve Baltık ülkeleri (Estonya, Litvanya, Letonya) arasında imzalanan serbest ticaret anlaşmaları çerçevesinde, lüks tüketim vergisine tabi mallar hariç, söz konusu ülkeler menşeli bazı ürünlerin ithalatında karşılıklı olarak gümrük vergisi alınmamakta, sadece KDV tahsil edilmektedir. Ukrayna'nın Rusya Federasyonu ve Beyaz Rusya ile yapmış olduğu özel anlaşma çerçevesinde bu ülkeler menşeli bazı ürünlerin ithalatında karşılıklı olarak KDV de tahsil edilmemektedir.

Ukrayna, 16 Mayıs 2008 tarihinde Dünya Ticaret Örgütü'ne üye olmuştur. Rusya ile yaşanan siyasi kriz sonrası iki ülke arasındaki Serbest Ticaret Anlaşması askıya alınmıştır. AB ile Ukrayna arasında Serbest Ticaret Anlaşması 1 Ocak 2016 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

3.3 TARİFELER VE DİĞER VERGİLER

4 Aralık 2010 tarihinde yürürlüğe giren yeni vergi mevzuatı birçok alanda değişiklikler getirmektedir. 2014 yılına kadar kademeli olarak, kurumlar vergisi % 25'ten % 16'ya, KDV'nin % 20'den %17'ye düşürülecektir. Önceki mevzuata göre yürürlükteki vergilerin iki katı vergi ödemek durumunda olan yabancı uyruklu kişiler bundan böyle Ukrayna vatandaşlarıyla aynı vergi oranlarına tabi olacaklardır.

Yeni vergi yasası birçok alanda olumlu değişiklikler getirirse de bazı olumsuz uygulamalar halen devam etmektedir. Örneğin; ürün, iş, hizmet ve ticari marka tanıtım masrafları ile yeni iş kurulumu ve yatırım sırasında yapılan bir çok harcama (inşaat, ekipman alımı vs.) sırasında ödenen KDV'ler vergiden düşülememekte; Ukraynalı olmayan firmalara ödenen, şerefiye, danışmanlık, reklam, pazarlama ve mühendislik ücretleri ise sınırlı bir şekilde vergiden düşülebilmektedir.

3.3.1Gümrük Vergileri

İthalat işlemleri sırasında alınan vergiler: gümrük değeri üzerinden veya ölçü birimi (kg, adet, çift vb.) üzerinden alınan Gümrük Vergisi, Özel Tüketim Vergisi (sadece özel tüketim vergisine

tabi olan mallar için), gümrük değeri üzerinden alınan Katma Değer Vergisi ve gümrük işlemleri için alınan ücretlerdir. Sigara ve diğer tütün mamulleri, kahve, alkollü içkiler, çikolata, havyar ve otomobil ile ithal edilen araba lastiği, petrol ürünleri, video ve kameralar, müzik setleri, televizyon, av tüfekleri, mücevherat, kürk ve deri giyim eşyası gibi mallardan değişen oranlarda Tüketim Vergisi alınmaktadır.

Tüketim vergisi alkol ve alkollü içecekler, tütün mamulleri, otomobiller ve petrol mamülleri ithalatında uygulanmaktadır. Ukrayna gümrük tarife cetveli yaklaşık 11.000 kalemden oluşmaktadır. Gümrük vergilerinin büyük kısmı ad valorem (değer üzerinden) olarak uygulanmakta, bununla birlikte 1.655 tarife pozisyonu için özel ve birleşik tarifeler uygulanmaktadır. Bu özel tarifelerin yaklaşık olarak üçte biri Ukrayna'da üretilmekte olan tarımsal ürünlerin ithalatında uygulanmaktadır. Hububat, kümes hayvanları, şeker ve bir kısım sebzeler bu şekilde korunmakta olan ürünlerden bazılarıdır.

Malın Gümrüklenmiş Değeri = Malın değeri + Tüketim Vergisine Tabi ise Tüketim Vergisi + Gümrük Vergisi + Bu Toplam üzerinden %20 KDV.

3.3.2 Katma Değer Vergisi

Ukrayna'da Katma Değer Vergisi (KDV) %20 olarak tahsil edilmektedir. KDV Kanununun uyarınca, Ukraynalı veya yabancı tüzel kişiler aşağıdaki durumlarda KDV ödemekle mükellefler:

- Son 12 aylık dönemde vergiden muaf asgari ücretin 3.600 katı değerinde (yaklaşık olarak 11.500 ABD Doları) KDV'ye tabi olan mal ve hizmetlerin tedariki gerçekleştirilmişse,
- Ukrayna'ya ithalat gerçekleştirilmişse,
- Ukrayna sınırları içinde tüketilmek üzere yerleşik olmayan bir tüzel kişilikten mal/hizmet alımı gerçekleştirilmişse.

KDV'ye tabi olan işlemleri ise; Ukrayna içinde mal ve hizmet satışı, Ukrayna'ya mal ithalatı, Ukrayna'dan mal ihracatı, Ukrayna sınırları içinde tüketilmek üzere yerleşik olmayan bir tüzel kişilikten mal/hizmet alımı, Ukrayna sınırları dışında tüketilmek üzere mal/hizmet ihracatıdır.

KDV Kanunu, ilgili mal ve hizmetlerin kontrat değerinin %20'si oranında tahsil edilir. Söz konusu kontrat değeri ise tüketim vergisi, gümrük vergisi veya ilgili Ukrayna kanunları çerçevesinde gerekli olan diğer tüm vergileri ve ödemeleri içermelidir.

3.4 TARİFE DIŐI ENGELLER

Ukrayna dışında üretilen bir mamulün Ukrayna'ya ithalinde her sevkiyat için ithalatçı firma tarafından standart sertifikası alınabileceği gibi, gümrük makamlarına ibraz edilmek üzere üretici firma tarafından 1 veya 3 yıl süre ile geçerli sertifika da alınabilmektedir. Bu sertifikalardan bir yıl geçerli olanı, üretim koŐulları ve bu koŐullarla üretilen mamulün GOST Ukrayna standartlarına uygunluğu incelenerek verilir. Üç yıl için geçerli olan sertifika ise kalite sistemi ve denetimi incelenerek verilir. Bu incelemeler, ilgili üretici firmanın Ukrayna Devlet Düzenleme ve Tüketici Politikaları Komitesine veya bu Komiteye bağlı birimlere yapacakları baŐvuru üzerine ilgili ülkeye uzman gönderilerek yapılır.

BaŐvuru yapılırken, baŐvuru formunun İngilizce ve Rusça doldurulduktan sonra baŐvuru formu ile birlikte üretici firma tarafından üretilen mamüllerle ilgili genel bilgileri içeren (firmanın adı ve adresi, çalışan işçi sayısı, üretim metodu, üretilen mamulün cinsi ve markası, üretilen mamulün çeŐitleri, mamulün içerdieği maddeler, kalite değerlendirme bölümünde kaç kişi çalıştığı, varsa kalite belgesi, eğer kalite belgesi alınmamıŐ ise hangi kalite standardına göre kalite denetiminin yapıldığı gibi ürün hakkındaki genel tanıtıcı bilgiler) beyan ve dökümanların eklenmesi ve bir üst yazıyla birlikte belirtilen adrese faks ile gönderilmesi gerekmektedir.

3.5 ÜRÜN STANDARTLARI İLE İLGİLİ UYGULAMALAR

Ukrayna'da standartların geliştirilmesi ve karşılıklı olarak tanınması konusundaki çalışmalar son yıllarda hız kazanmıŐ bulunmakla birlikte, standartlar alanındaki belirsizlik ve uygulamalar ticarete bir takım sorunlara yol açabilmektedir. Mevcut uygulamada, Ukrayna makamları Őayet bir standarda uyum Ukrayna'nın imzalamıŐ olduğu uluslararası bir anlaşma ile zorunlu kılınmamıŐ ise, yabancı uygunluk sertifikalarını kabul etmemektedirler. Ukrayna standardizasyon kuruluşu olan DerzhSpozhyv Standart 106 akredite ürün sertifikalandırma organına sahip bulunmaktadır. Diğer taraftan Ukrayna'da kar amaçlı çalışan pek çok sertifika

kuruluşu bulunmaktadır. Pek çok ürün için yerel ve bölgesel yetkililer ile belediyelerin farklı belgeler talep etmesi sistemi karmaşık hale getirebilmektedir.

4.0 TÜRKİYE İLE TİCARET

Tablo:7 Türkiye / Ukrayna Dış Ticaret Göstergeleri

YIL	İHRACAT	İTHALAT	HACİM	DENGE
2016	1.254	2.547	3.801	-1.293
2015	1.121	3.448	4.569	-2.326
2014	1.730	4.272	6.002	2.542
2013	2.191	4.515	6.706	-2.324
2012	1.830	4.392	6.223	-2.562
2011	1.731	4.811	6.542	-3.080
2010	1.262	3.830	5.092	-2.568
2009	1.033	3.157	4.190	-2.123
2008	2.188	6.106	8.294	-3.919
2007	1.481	4.519	6.000	-3.038
2006	1.121	3.059	4.180	-1.938
2005	821	2.651	3.472	-1.830

Kaynak: TUIK

4.1 İKİ ÜLKE ARASINDA TİCARETTE KARŞILAŞILAN SORUNLAR

4.1.1 Bankacılık ve Gümrük İşlemleri

Ukrayna'da bankacılık sisteminin gelişmemiş olması, bankalarca uygulanan katı mevzuat, ithalatçı firmaların malı teslim almadan ödeme yapmak istememeleri, ihracatçı firmaların ise peşin esaslı çalışmayı istemeleri nedeniyle firmalarımız bankacılık işlemleri ve finansman konularında sıkıntı yaşayabilmektedir.

Ukrayna bankalarından Türk bankalarına havale ve EFT işlemleri yapılamamakta, önce bir Ukrayna bankasından bir Avrupa ya da Amerikanbankasına, oradan da bir Türk bankasına havale gerçekleştirilmekte, ayrıca döviz transferleri için %10 komisyon ücreti alınmaktadır.

Ukrayna'da yürürlükteki mevzuata göre, yerli ve

yabancı yatırımcı firmalar, dış ekonomik faaliyetler çerçevesinde elde ettikleri dövizin %50'sini Ukrayna bankalar arası döviz piyasasında bozdurmak zorundadır.

Başta gümrük mevzuatı olmak üzere, ülkedeki mevzuatın belirsizliği ve sık sık değiştirilmesi sorunlara ve gümrükte gecikmelere yol açmaktadır.

4.1.2 Standardizasyon Problemi

Firmalarımız standardizasyon konusunda güçlüklerle karşılaşmaktadırlar. İki ülke arasında Standardizasyon, Metroloji ve Belgelendirme Kuruluşu Arasında İşbirliği Anlaşması ile Türk Standartları Enstitüsü ve Ukrayna

Devlet Standardizasyon, Metroloji ve Belgelendirme Çalışması

Sonuçlarının Karşılıklı Tanınması

Alanında İşbirliği Anlaşması

imzalanmıştır. Bu anlaşmaların

hükümleri uyarınca, uzman

heyetlerin karşılıklı olarak

gönderilmesi ve her iki tarafın

belgelendirme kuruluşlarının ve deney laboratuvarlarının karşılıklı olarak akredite edilmesi gerekmektedir. Ancak, bugüne kadar bu iki kuruluş arasında sadece porselen ve seramikten sofraya ve mutfak eşyası için akreditasyon sağlanmış bulunmaktadır. Bunun dışında kalan ve ithalatında zorunlu standartuygulaması getirilen diğer tüm mallar için Ukrayna'da faaliyette bulunan Türk ya da Ukraynalı firmaların ithalatta her seferinde standart belgesi almaları gerekmektedir.

4.2 İKİ ÜLKE ARASINDAKİ ANLAŞMA VE PROTOKOLLER

Türkiye ile Ukrayna arasındaki ticari ilişkilerin temel dayanağı. Türkiye ile Ukrayna arasında 4 Mayıs 1992 tarihinde imzalanan ve 20 Nisan 1994 tarihinde yürürlüğe giren Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasıdır. Söz konusu Anlaşma çerçevesinde kurulmuş bulunan Türkiye-Ukrayna Karma Ekonomik Komisyonu I. Dönem Toplantısı 25-27 Kasım 1996 tarihlerinde Ankara'da yapılmıştır.

Uluslararası Karayolu Taşımacılığı Anlaşması 30 Mayıs 1994 tarihinde Kiev'de imzalanmış ve 27 Ocak 1995 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması ile Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi Anlaşması. Ukrayna Cumhurbaşkanı'nın 27-29 Kasım 1996 tarihlerinde. Türkiye'ye ziyaretleri esnasında Ankara'da imzalanmıştır.

Türkiye ve Ukrayna arasında ticari ve ekonomik konularda bugüne kadar imzalanmış çeşitli anlaşma ve protokoller bulunmaktadır.

Türkiye ile Ukrayna arasında Serbest Ticaret Anlaşması (STA) müzakereleri devam etmektedir. Türkiye son dönemde, Ukrayna pazarında pek çok ürün ve sektörde önemli tedarikçi konumuna yükselmiştir.

4.3 TÜRKİYE'NİN UKRAYNA'YA İHRACATINDA BAŞLICA ÜRÜNLER

Tablo: 8 Türkiye'nin Ukrayna'ya ihracatında başlıca ürünler(milyon dolar)

KOD	ÜRÜN	2014	2015	2016
61	Örme veya tığ işi kıyafetler ve giyim eşyaları	182,874	165,319	185,223
08	Yenilebilir meyve ve fındık; Kabuklu meyve veya soyulmuş kavun	133,369	87,790	117,214
62	Hazır giyim eşyası ve giyim eşyası (örme veya tığ işi hariç)	91,533	106,108	112,449
84	Makine, mekanik cihazlar, nükleer reaktörler, kazanlar ve parçaları	99,086	61,550	104,921
87	Demiryolu veya tramvay taşıtları, bunların aksam ve parçaları hariç diğer taşıtlar	63,230	42,253	81,299
39	Plastik maddeler ve bunların parçaları	104,293	61,879	66,152
60	Örme veya tığ işi doku	121,637	58,726	40,024
85	Elektrikli makine ve cihazlar ve bunların parçaları; Ses kayıt cihazları ve çoğaltıcılar, televizyon. . .	67,280	39,848	39,281
73	Demir veya çelikten eşya	69,967	30,976	37,487
72	Demir ve çelik	28,838	18,623	30,399
52	Pamuk	28,025	41,719	29,556
07	Yenilebilir sebzeler ve bazı kökler ve yumrular	35,712	14,529	24,835
12	Yağlı tohumlar ve yağlı meyveler; Çeşitli tahıllar, tohumlar ve meyveler; Endüstriyel veya tıbbi. .	19,264	15,195	23,802
25	Tuz; sülfür; Toprak ve taş; Sıva malzemeleri, kireç ve çimento	25,365	20,698	21,037
58	Özel dokuma kumaşlar; Püsküllü tekstil kumaşları; dantel; nakış	54,509	36,061	19,801
27	Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edilen ürünler; Bitümlü maddeler; Mineral. .	20,461	24,315	18,799
24	Tütün ve tütün yerine geçen maddeler	15,248	5,253	17,486
83	Ana metalden çeşitli eşyalar	29,083	12,515	15,726

54	Yapay filamentler; Yapay tekstil malzemelerinin şeritleri ve benzerleri	60,972	30,773	15,336
33	Uçucu yağlar ve resinoidler; Parfümeri, kozmetik veya tuvalet müstahzarları	16,283	13,194	15,076

Kaynak: Trademap

4.4 TÜRKİYE’NİN UKRAYNA’DAN İTHALATINDA BAŞLICA ÜRÜNLER

Tablo: 9 Türkiye’nin Ukrayna’dan İthalatında Başlıca Ürünler (milyon dolar)

KOD	ÜRÜN	2014	2015	2016
72	Demir ve çelik	2.348.845	1.622.598	1.144.312
12	Yağlı tohumlar ve yağlı meyveler; Çeşitli tahıllar, tohumlar ve meyveler; Endüstriyel veya tıbbi.	212,840	392,707	289,244
44	Ağaç ve ahşap ürünler; Odun kömürü	203,845	260,867	220,949
15	Hayvansal veya bitkisel katı ve sıvı yağlar ve bunların bölünme ürünleri; Hazır yemeklik yağlar;	252,318	219,445	202,700
23	Gıda endüstrisindeki kalıntılar ve atıklar; Hazır hayvan yemi	189,694	203,956	177,273
31	Gübreler	214,659	240,721	125,924
26	Maden cevherleri, kömür kırıntısı, volkanik kül	155,116	119,128	87,242
28	İnorganik kimyasallar; Kıymetli metallerin, nadir toprak metallerinin organik veya inorganik bileşikleri.	91,799	75,298	52,973
74	Bakır ve bunların parçaları	25,663	34,241	45,466
27	Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edilen ürünler; Bitümlü maddeler; Mineral.	228,668	33,273	34,532
25	Tuz; sülfür; Toprak ve taş; Sıva malzemeleri, kireç ve çimento	31,449	32,044	22,778
08	Yenilebilir meyve ve fındık; Kabuklu meyve veya soyulmuş kavun	3,262	5,812	20,088
84	Makine, mekanik cihazlar, nükleer reaktörler, kazanlar ve parçaları	11,500	7,759	19,064
73	Demir veya çelikten eşya	25,594	18,953	17,940
85	Elektrikli makina ve cihazlar ve bunların parçaları; Ses kayıt cihazları ve çoğaltıcılar, televizyon	9,083	11,344	12,159
10	Hububat	136,843	75,834	6,897
89	Gemiler, tekneler ve yüzen yapılar	1,531	2,223	6,703
17	Şekerler ve şekerleme	0	4,782	4,910
56	Vatka, keçe ve dokunmamışlar; Özel iplikler; Sicim, kordon, halatlar ve kablolar ve bunların parçaları	1,168	3,631	4,791
19	Tahılların, unların, nişastaların veya sütlerin müstahzarları; Pastacılık ürünleri	391	3,524	4,376

Kaynak: Trademap

5.0 İŞ ADAMLARININ PAZARDA DİKKAT ETMESİ GEREKEN HUSUSLAR

5.1 PASAPORT VE VİZE İŞLEMLERİ

22 Aralık 2011 tarihinde Ukrayna Bakanlar Kurulu ile Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti arasında imzalanmış olan Vatandaşların Karşılıklı Seyahatlerine İlişkin Usullere Dair Anlaşma, 1 Ağustos 2012 tarihinden itibaren yürürlüğe girmiştir. Ukrayna Devlet Başkanı Ekselansları Viktor Yanukoviç'in, № 665/2013 sayılı ve 3 Aralık 2013 tarihli 'Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları için vizesiz rejimi' hakkındaki Kararnamesi doğrultusunda, 4 Aralık 2013 tarihinden itibaren Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları için Ukrayna topraklarında vizesiz kalma süresi 30 günden 60 güne kadar

çıkartılmıştır. Böylelikle, T.C. vatandaşları Ukrayna topraklarına giriş yapıp orada vizesiz olarak 60 gün kalabilmekte, onların Ukrayna'da vizesiz toplam bulunma süresi 180 gün içerisinde 90 günü aşmamalıdır.

Ukrayna Devlet Sınırları Kanunu gereğince, Ukrayna'ya gitmek isteyen Türk vatandaşlarının, sınır kapısı noktasında iken seyahatlerinin amaçlarını destekleyecek olan belgeleri ibraz etmeleri gerekebilir. Söz konusu belgeler aşağıdaki gibidir:

- Dönüş uçak bileti;
- Otel rezervasyonu;
- Üzerinde adresi ve telefon numarası yazılmış, bu kişiyi davet eden Ukrayna vatandaşının pasaport fotokopisi.

Bu belgelerin yanısıra, seyahatleri boyunca maddi ihtiyaçlarını karşılayabilecek yeterli para miktarının olması gerekmektedir (günde en az 50 dolar). Aynı zamanda, Ukrayna veya Türkiye Cumhuriyeti topraklarına iş ya da eğitim amaçlı veya yakınları, akrabalarına kavuşmak maksadı ile giriş yapan vatandaşların, yürürlükteki ilgili Ukrayna Mevzuatı gereğince vize almaları gerekli olduğunu bildiririz.

5.2 İKLİM

Kuzey iklim alanının ortasında yer alan Ukrayna'da dört mevsim de yaşanmaktadır. Ülkenin güney sahillerini oluşturan Kırım bölgesi Akdeniz iklimi özelliklerine sahiptir. Kiev'de yıllık ortalama sıcaklık 7,2 °C dir, m²'ye düşen yağış miktarı ortalama 600 mm.dir. En soğuk ay –5,8 °C ortalamasıyla Ocak, en sıcak ay 19,3 °C ortalamasıyla Temmuzdur.

5.3 GEREKLİ TELEFONLAR

Hırsızlık, yangın alarmı ve ilkyardım gibi durumlarda başvurulacak telefonlar 102, 101 ve 103 olarak bildirilmiştir.

5.4 ULAŞIM

Ukrayna ulaşım açısından gerek kara yolu gerekse demir yolu ağıyla baştanbaşa örülmüş olup. Ülkenin her tarafına rahatlıkla ulaşılabilir. Şehir içi ulaşımında gelişmiş bir altyapısı olan Ukrayna'da metro, tramvay, trolleybüs, otobüs ve taksi ile ulaşım son derece pratik ve kolaydır. Başkent Kiev ve bazı büyük şehirlerde metro vardır. Özellikle Kiev Metro su dünyanın en büyük ve en derin metrolarından birisidir. Ülkedeki taksi sistemi ise Türkiye'ye göre biraz farklıdır. Ukrayna taksilerinde taksimetre yoktur. Aynı belediye otobüsleri gibi mesafeye ve bölgeye göre sabit fiyat tarifeleri vardır.

5.5 TEMSİLCİLİKLER

- **T.C. KİEV BÜYÜKELÇİLİĞİ**

Adres: PanasaMyrnohoSt, 22, Kyiv, Ukrayna, 01011

Tel:+380 44 281 07 50 / +380 44 281 07 51

Faks:+380 44 281 07 94

Web sitesi: kiev.be.mfa.gov.tr

E-posta: embassy.kiev@mfa.gov.tr

- **UKRAYNA ANKARA BÜYÜKELÇİLİĞİ**

Adres: Sancak Mahallesi 512. Sokak No: 17, Çankaya - Ankara / Türkiye 06550

Tel:+90 312 441 54 99, + 90 312 442 16 58 (konsolosluk işleri), +90 312 440 52 89 (santral), +90 312 442 15 93 (nöbetçi)

Faks:+90 312 440 68 15 (santral), + 90 440 53 00 (konsolosluk işleri)

Web sitesi:<http://turkey.mfa.gov.ua>

E-posta: emb_tr@mfa.gov.ua

- **T.C. ODESSA BAŞKONSOLOSLUĞU**

Adress: LidersovskiyBoulevard, 3 65014 Odessa / Ukraine

Tel: (380 48) - 722 79 11 ve 7227939

Faks: +380 48 722 1478

Web sitesi: odessa.bk.mfa.gov.tr

E-mail: consulate.odessa@mfa.gov.tr

- **UKRAYNA İSTANBUL BAŞKONSOLOSLUĞU**

Adres: Adakale Sok. No: 13, Şenlikköy, Florya, Bakırköy, İstanbul

Tel:(0212) 662 25 41

Faks:(212) 662 18 76

E-mail:ukrist@superonline.com

FETHİYE TİCARET VE SANAYİ ODASI
FETHİYE CHAMBER OF COMMERCE & INDUSTRY

6.0 YARARLANILAN KAYNAKLAR

- T.C. Ekonomi Bakanlığı (<http://www.ekonomi.gov.tr>)
- T.C. Kiev Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği (kiev.be.mfa.gov.tr)
- International Trade Center (ITC) TradeMapVeritabanı (www.trademap.net)
- Türkiye İstatistik Kurumu (www.tuik.gov.tr)
- T.C. Kiev Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği, Ukrayna'nın Genel Ekonomik Durumu ve Türkiye ile Ekonomik ve Ticari İlişkileri Raporu,2013
-

